

İŞÇİ DAYANIŞMASI

Uluslararası İşçi Dayanışması Derneği Bülteni • 15 Aralık 2012 • No:57

2013 Bütçesi Kime Gidecek ? İşçiye Ne Düşecek ?

Milyonlarca işçi asgari ücretle çalışıyor. Eğitim, sağlık ve sosyal yardımlara ayrılan pay ise düşüyor. Nüfus artışına rağmen, son yirmi yılda eğitim ve sağlık gibi sosyal harcamalara ayrılan pay, %20'den %16'ya indirilmiştir. "Büyük ekonomi ve bölgesel güç" Türkiye, insani gelişmişlik sıralamasında 187 ülke arasında 92. sırada! Maliye Bakanı'nın denge anlayışına da bakın hele! Bu nasıl denge, bu nasıl zulüm?

2013'e girerken, işçi ve emekçiler umutla hayatlarında iyiyeye doğru bir değişim olsun istiyorlar.

Geçim derdi işçilerin belini büküyor. En temel ihtiyaçlarını karşılayamayan, işsiz kalmaktan, ev kirasını, kredi kartı borcunu ödeyememekten korkan, yaşam koşullarının zorluğundan bıkan işçiler, sıkıntılarından kurtulmayı ümit ediyorlar.

Kimisi piyango oyunlarına umut bağlıyor, kimisi fazla mesailerle gelirini arttırmaya çalışıyor, kimisi yeni yılda asgari ücrete iyi bir zam yapılmasını hayal ediyor.

İşçi ve emekçiler kemer sıkmaktan yoruldu!

Peki, geniş kesimler bu derin sefaletten kurtulmayı ümit ederken, patronlar cephesinde neler oluyor?

Onlar hallerinden fazlasıyla memnundur. İşçilerin sömürülmesiyle dünyanın 17. büyük ekonomisi olmanın tadını çıkarıyorlar.

Patronların gayretkeş temsilcileri Meclis'te harıl harıl çalışıyorlar. AKP hükümeti, bir yandan Türkiye'nin 2013 yılı bütçesini, öte yandan asgari ücrete kaç simitlik zam yapacağını ve vergileri nasıl arttıracığını planlıyor.

Bütçe oluşturulurken, toplumun hangi kesiminden ne kadar alınacağı ve hangi kesimine ne kadar pay verileceği, o bütçenin kimin için yapıldığını ortaya koyar.

Açıktır ki devlet, işçinin iliğini kemiğini kuruturken patronları ihya ediyor. 2013 yılı bütçesi de tıpkı ondan öncekiler gibi sermayenin çıkarları için planlanmış bir bütçedir.

2013 bütçesi, patronların işçi haklarına nasıl da saldırıldığını gözler önüne seriyor.

Milyonlarca işçi ve emekçinin ümitleri, talepleri bu yıl da yok sayılıyor. Peki, 2013 bütçesinde milyonlarca işçi ve emekçi için ne var?

Artan vergiler var, kamu harcamalarında, sosyal harcamalarda kesinti var. Krizin faturasını ödemek var. Savaş bütçesinin yükü var.

AKP hükümeti, 370 milyar lira olan 2013 bütçesinin

tam 318 milyar lirasını vergilerden elde etmeyi hedefliyor. Bunun en büyük kısmını dolaylı ve dolaysız olarak işçi ve emekçilerden toplanan vergiler oluşturuyor. Üstelik bu sene devlet, vergi gelirlerini %14 oranında arttırmayı planlıyor.

Gelir vergisi, KDV, ÖTV ve adını bilmediğimiz pek çok vergi ile işçi sınıfının iliğini kurutan devlet, yeni vergi zamlarıyla belimizi bükecek!

Sıra işçi ve emekçi kesimlere pay ayırmaya geldiğinde ise işler tersine dönüyor. Devlet işçiden kepçeyle aldığı kaşıkla

bile geri vermiyor.

Eğitime, sağlığa, sosyal harcamalara pay sınırlı!

Asgari ücrete ve kamu çalışanlarına yapılan zam üç kuruşu geçmiyor!

Doğalgaza, elektriğe, suya, ulaşım, gıdaya, yani her şeye zam yaşıyor. Enflasyon artıyor.

İşçilerin alım gücü sürekli düşüyor.

Patronlar sınıfının has temsilcisi, işçi düşmanı Maliye Bakanı ise utanmadan şöyle diyor: “2013 yılında çalışanları, emeklileri, asgari ücretlileri enflasyona ezdirmeyeceğiz. İmkânlarımızı milletimizin hizmetine harcamaya devam edeceğiz. 2013’te durumumuz iyi yani.”

“Dengeleri bozmayalım” diyerek kamu çalışanlarına %4 zammı reva gören,

Milletvekillerinin çok mağdur olduklarını ileri sürerek maaşlarına zam yapan,

Son on yılda Türkiye’nin dolar milyarderlerinin sayısını 40’a çıkarırken, günde bir doların altında bir gelirle geçinmek zorunda olanların sayısını neredeyse ikiye katlayan hükümetin mali işlerine “Bakan”, açlık sınırı 1050 lira iken 739 liralık asgari ücrete %3 civarında zam yap-

Patronlar her türlü harcamayı gider olarak gösterip vergi indiriminden yararlanırken; işçinin ücreti daha eline geçmeden, önemli bir kısmı vergi olarak kesiliyor.

maya hazırlanan aynı Bakan değil mi?

Milyonlarca işçi asgari ücretle çalışıyor. Eğitim, sağlık ve sosyal yardımlara ayrılan pay ise düşüyor. Nüfus artışına rağmen, son yirmi yılda eğitim ve sağlık gibi sosyal harcamalara ayrılan pay, %20’den %16’ya indirilmiştir.

“Büyük ekonomi ve bölgesel güç” Türkiye, insani gelişmişlik sıralamasında 187 ülke arasında 92. sırada! Maliye Bakanı’nın denge anlayışına da bakın hele! Bu nasıl denge, bu nasıl zulüm?

İşlerine gelmeyen durumlarda kuyruğuna basılmış kedi gibi feryat eden para babaları, Meclis’in bütçe görüşmelerini işte bu nedenle büyük bir memnuniyetle izliyorlar. Onlar için “işler tıkrında!”

Devlet vergi toplarken elleri ceplerine gitmeyen patronlar, bütçenin aslan payını kapıyorlar.

Ballı teşvik paketleriyle, vergi indirimleriyle, yatırım destekleriyle kârları büyütülen patronların durumu iyi!

Yeni zamlarla ödüllendirilen milletvekillerinin ve devlet bürokratlarının durumu iyi!

Savaş tacirlerinin durumu iyi!

Devlet bir kilo domates için, ekmek için, doğalgaz için milyarlar patronlardan da asgari ücretliden de aynı vergiyi alıyor.

Patronlar her türlü harcamayı gider olarak gösterip vergi indiriminden yararlanırken; işçinin ücreti daha eline geçmeden, önemli bir kısmı vergi olarak kesiliyor.

Sosyal güvenliğin kapsamı daraltılarak muayene, tedavi ve ilaçtan alınan katkı payları arttırılıyor.

Okullarda yoksul emekçi çocuklarından toplanan paralarla eğitim, hem paralı hale getiriliyor hem de kalitesi düşürülüyor.

Oysa silahlanmaya ve “güvenlik” güçlerine ayrılan pay tam 45 milyar lira!

70 milyar liralık örtülü ödeneği de eklediğimizde bu bütçenin silahlanma, savaş, baskı, gaz ve cop bütçesi olduğu ortadadır.

AKP hükümeti, 2013’te işçi sınıfına yönelik baskıyı, sömürüyü ve ezilen halklara dönük saldırgan tutumunu sertleştirecek.

Özetle, iş saatleri daha da uzayacak. İşten atma saldırıları hız kesmeden devam edecek. İşsizlik artacak. Esnek çalışma, taşeronlaştırma yaygınlaştırılacak. Kıdem tazminatının fona devredilmesi yeniden gündeme getirilecek. İş kazaları daha da artacak. Emeklilik yaşını yükseltme planları Meclis gündemine getirilecek.

Tüm bu saldırılar kapıdayken işçiler elini kolunu bağlayıp oturamaz!

İşçiler, kendi yarattıkları değerlerden daha fazla pay almak ve bu sömürü düzenine son vermek için mücadele etmek zorundalar. ■

Metal İşkolunda Sözleşme Süreci, MESS'e ve Türk Metal'e Karşı Mücadele

Metal sektöründe üretim yapan fabrikalarda çalışan işçilere, Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliği kapsamında verilen eğitimlerde şu anlatılıyor: "Metale şekil vermek insanoğlunun en büyük hünedir. Bir ülke metale ne kadar hâkimse, ne kadar şekil verebiliyorsa o kadar güçlüdür." Buna göre Türkiye güçlü bir ülkedir. Çünkü metal işçileri büyük bir hünerle metale şekil vermekte ve patronların kârlarını durmadan büyütmektedirler. Ancak metal işçileri, tıpkı diğer işçi kardeşleri gibi, bu hünerleri karşılığında yarattıkları zenginlikten neredeyse hiç pay alamıyorlar. Neden?

Metal sektöründe örgütlü işçi sendikaları ile Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası (MESS) arasında 2013-2014 toplu iş sözleşmesi dönemi başladı. Sendikalar, sözleşme taslaklarını hazırlayıp işçilere duyurdular. Bu taslaklar, MESS'e bağlı işyerlerinde çalışan on binlerce metal işçisinin ihtiyacına yanıt vermektense son derece uzaktır. Fabrikalarda patronların sopası rolüyle işçileri canından bezdiren uzlaşmacı ve işbirlikçi Türk Metal'in hazırladığı taslakta, yine anlamlı bir talep yok. Metal işverenlerinin işbirlikçisi Türk Metal, utanmadan işçi hareketinin lokomotifi olduğunu iddia ediyor. Ancak yıllardır işçilerin yaşam koşullarını rahatlatacak bir zam için mücadele etmediğini unutarak, bu yıl da resmi enflasyon rakamları oranında ya da 2 puan üstünde zam istiyor. Üstelik bu talep, Birleşik Metal-İş ile girdiği rekabet sonucunda ortaya atılmıştır ve yalnızca taslakta var. Türk Metal'in taslakta ortaya koyduğu talepler için bile mücadele etmeyeceğini bilmek için kâhin olmaya gerek yok. Geçmiş tüm seneler, Türk Metal'in, patronların dayatmalarına boyun eğdiğini gözler önüne seriyor. Uzayan iş saatleri, kıdem tazminatının elimizden alınmak istenmesi, çığırından çıkan iş kazaları gibi can yakıcı konular, Türk Metal'in gündeminde yer almıyor.

Birleşik Metal-İş Sendikası'nın taslağındaki ücret talebi ise, Türk Metal'in getirdiği ücret önerisiyle hemen hemen aynıdır. Ancak Birleşik Metal-İş, ücretler düşürülmeksizin iş saatlerinin 37,5 saate düşürülmesini, hafta sonlarının tatil olmasını, mola ve yıllık izin sürelerinin arttırılmasını, mazeret izinlerinin uzatılmasını, vergi dilimi artışlarını patronla-

rın karşılmasını ve bunun gibi bir dizi maddeyi taslağına ekleyerek işçilerin önüne anlamlı ve sahiplenilebilecek talepler koyuyor. Fakat bu anlamlı talepleri hayata geçirebilmek, metal işçileri ordusunu birleştirebilecek bir mücadele yürütmekle olur. Birleşik Metal-İş talepler noktasında olumlu şeyler söylemektedir, ancak bunun gereğini yerine getirmek için atağa geçmek gerekir. Pasif davranıldığı sürece Türk Metal'in sektördeki ve toplu sözleşme sürecindeki hâkimiyetini kırmak mümkün olamaz. Unutulmamalı ki Bursa'daki BOSCH süreci Türk Metal'in örgütlü olduğu diğer fabrikaların işçilerine de ilham olmuş ve işçiler, bu fabrikalardan yükselttikleri tepkinin Birleşik Metal-İş tarafından örgütlenmesini talep etmişlerdir.

Günümüzde Avrupa'nın dev otomotiv fabrikaları kapanıyor ve üretim, işgücünün ucuz olduğu Türkiye gibi ülkelere kayıyor. Dünyada hızla yayılan savaş ve çatışma ortamı beraberinde silahlanmayı getiriyor, metal fabrikaları silahlanma nedeniyle üretim kapasitelerini arttırıyorlar. Ekonomik kriz büyüdükçe metal fabrikalarında iş koşulları ağırlaşıyor. Türkiye egemenleri, metal işçileri başta olmak üzere tüm işçi sınıfını kontrol altında tutmak istiyor. İşçilerin öfkesinin örgütlü bir eyleme dönüşmesini istemeyen patronlar sınıfı, tedbiri elden bırakmayarak Türk Metal'i işçilere karşı bekçi olarak kollayıp güçlendiriyorlar. Türk Metal, örgütlü olduğu bütün işyerlerinde mücadeleciler işçilerin izini sürmekte ve onları işten attırmaktadır. Renault fabrikasında ve Cengiz Makine'de yaşananlar Türk Metal'in meşrebini gözler önüne sermektedir.

İş ve yaşam koşullarıyla boğuşan metal işçilerinin öfkesi ise gün geçtikçe büyüyor. Hem MESS'in hem de Türk Metal çetesinin oyunlarını boşa çıkarmak için metal işçilerine ve mücadeleciler bir çizgi izleme iddiasında olan sendikalara çok iş düşmektedir. Türk Metal'in örgütlü olduğu işyerlerinde çalışan ve iş koşullarından rahatsız olan işçileri bu çeteden kurtarmak üzere harekete geçen mücadeleciler, öncüler ve sendikalar bunu başarabilirler. İşçileri aldatmayan, işçilerin hak ve özgürlük mücadelesini önüne koyan ve metal işçilerine güvenerek Türk Metal çetesi ile gözüpük bir mücadeleye girişmekten kaçınmayan bir sendikal anlayışa ihtiyaç var. Bu anlayış, metal işçilerinin umudu ve gücü olacaktır. ■

MESS'in ve Patronların Saldırılarını Püskürtecek Olan İşçilerin Örgütlü Mücadelesidir!

Uluslararası İşçi Dayanışması Derneği

İşçiler Boyun Eğmiyor, Mücadele Ediyor!

DHL işçilerine uluslararası destek büyüyor

Direnişte olan TÜMTİS üyesi DHL işçileriyle dayanışmayı büyütmek amacıyla Uluslararası Taşımacılık Sendikası'nın (ITF) Küresel Eylem Günü olarak ilan ettiği 12 Aralıkta, Türkiye'nin birçok kentinde ve Avrupa ülkelerinde eylemler yapıldı. DHL'nin İstanbul'daki yönetim binası önünde yapılan eyleme derneğimiz UİD-DER de katılarak işçilere destek verdi.

Eylemde bir konuşma yapan TÜMTİS Genel Başkanı Kenan Öztürk, dünyanın birçok ülkesinde binlerce işçinin Türkiye'deki DHL işçileri için birleştiğine ve işçi sınıfının uluslararası dayanışmasına dikkat çekti. Öztürk şöyle konuştu: "DHL işçilerinin mücadelesi artık sadece Türkiye'deki işçilerin ve TÜMTİS'in mücadelesi olmaktan çıkmıştır, ITF üyesi 154 ülkeden yüzlerce sendikanın mücadelesine dönüşmüştür. Birçok ülkede alanlara çıkan işçiler, DHL işçilerinin yaşadığı sorunların sadece Türkiye'deki işçilerin sorunu olmadığını bilincindedir, emekçilerin sorunları ortaktır. Atılan işçiler geri alınmalı ve işçilerin sendika hakkına saygı duyulmalı."

THY işçilerinin eylemleri devam ediyor!

Her Cumartesi İstanbul'un bir merkezinde eylem gerçekleştiren direnişteki THY işçileri, bu hafta Avcılar meydanında bir oturma eylemi yaptılar. Direnişçi işçiler hep birlikte "Grevi Kazandık Sıra İşe Dönüşte!" sloganıyla kararlılıklarını vurguluyorlar. Eylemde bir konuşma yapan Hava-İş Örgütlenme Sekreteri Kaya Sayın, ulusal ve uluslararası baskı sonucunda THY Yönetim Kurulu Başkanı Hamdi Topçu'nun söylemlerinin değiştiğini ifade etti. Sayın, Hava-İş'in toplu sözleşme masasına oturacağını, grev yasasını geri çektikleri gibi işe geri dönme mücadelesini kazanmakta da kararlı olduklarını dile getirdi.

İşçiler adına yapılan basın açıklamasında ise şöyle denildi: "Bizler anayasal bir hakkın korunması amacı ile demokratik yollarla protesto hakkını kullandık. Bu nedenle cezalandırıldık. 200 güne yakın bir süredir her türlü zorluğa rağmen direniyoruz. Pişman değiliz! Utanılacak hiçbir şey yapmadık! Tam aksine bize yapılmış olanlar utanç vericidir! 305 işçi işe iade edilsin! Yaşasın haklı mücadelemiz!"

Genel-İş'ten Kartal Belediyesi'nde toplu vizite eylemi

Kartal Belediyesi'nde çalışan Genel-İş Anadolu Yakası 1 No'lu Şube üyesi işçiler, biriken alacaklarının ödenmesi talebiyle toplu vizite eylemi gerçekleştirdiler. 11 Aralık sabahı belediye binası önünde toplanan işçiler viziteye çıktılar. Eylemde bir konuşma yapan Genel-İş İstanbul Anadolu Yakası 1 No'lu Şube Başkanı Mahmut Şengül, şunları dile getirdi: "Temsilcilerimizin 2 aydan beri işverenle yaptıkları görüşmelerden bir sonuç alınmadı. Bu nedenle bir karar verme noktasına geldik. Bu yaptığımız eylem, daha önce temsilci arkadaşlarımızın yapılmasına karar verdikleri eylemdir. Dün belediye başkanımızın işçilerle yaptığı toplantıda son ana kadar bir beklenti içindeydik. İçerde kalan alacaklarımızın tamamının olmasa bile bir kısmının ödeneceği konusunda müjdeli bir haber bekliyorduk. Ama maalesef öyle olmadı. 7 aydır içerde biriken alacaklara karşı belediye başkanı tarafından somut bir şey getirilmemesi nedeniyle, eylemlerimizi hayata geçirmeye başladık."

Şengül, konuşmasının devamında, toplu sözleşmenin altında sendikanın ve belediye başkanının imzasının olduğunu belirterek, işçilerin toplu sözleşmeden doğan haklarının verilmesi gerektiğini belirtti ve mücadelelerinin devam edeceğini açıkladı.

Cargill'de sendikalaşma mücadelesi sürüyor

Bursa Orhangazi'de bulunan ve endüstriyel tarım ürünleri üreten Cargill'de çalışan işçiler, kötü çalışma koşullarına karşı Hak-İş'e bağlı Öz Gıda-İş Sendikası'na üye oldular. Ancak ABD merkezli bir tekel olan Cargill şirketi işçilerin sendikalaşmasını hazmedemeyerek işçi çıkartmaya başladı. İşten atılan Kemal Kapar, Öz Gıda-İş Bursa şube yönetiminin desteğiyle işyeri önünde direnişe başladı. İşçilerin açıktan sendikaya sahip çıkmaları, işten atılan arkadaşlarını sahiplenmeleri ve çeşitli eylemler yapmaları üzerine, işyeri yönetimi daha fazla işçi çıkartmayı göze alamadı. İşyerindeki direniş 5 Ekimden bu yana devam ediyor.

UİD-DER, geçtiğimiz hafta Cargill işçilerini ziyaret etti. Ziyarete, UİD-DER'in Cargill işçileriyle dayanışma içinde olduğu ve mücadele eden işçilerin yalnız olmadığı dile getirildi. UİD-DER'li işçileri karşılayan Öz Gıda-İş Örgütlenme Daire Başkanı Göksel Şengün, Bursa Şube Başkanı Yalçın Kaya ve direnişteki işçi Kemal Kapar Cargill'deki süreç hakkında bilgi verdiler. UİD-DER, vardiya çıkışında işçilere tanıtıldı ve işçi dayanışmasının önemine dikkat çekildi. İşçiler, servislerden indikten sonra sendika şapkalarını giyerek direnişteki Kemal Kapar'ın elini sıkıyor ve birlik mesajı veriyorlar.

Sendika yöneticileri, Cargill'de sendika kabul edilene ve işten atılan işçi işe geri alınana kadar mücadelelerine devam edeceklerini dile getiriyorlar. Bu kapsamda çeşitli eylemler yapıyorlar. 7 ve 14 Aralıkta İstanbul Altunizade'de Cargill Merkezi önünde Öz Gıda-İş üyeleri, direnişçi işçi ve sendika yöneticileri basın açıklaması ve protesto

eylemi gerçekleştirdiler. Burada bir konuşma yapan Göksele Şengün, Cargill patronunun sendikayı tanıması ve direnişteki işçiyi işe alması için çağrı yaptı. Şengün, sendikanın anayasal bir hak olduğunu, patronların kendi sendikalarında örgütlendiğini, ama işçilerin sendikalaşmasının önüne geçtiklerini ve bunun kabul edilemez olduğunu ifade etti. Cargill yönetimini rahat bırakmayacaklarını dile getiren Şengün, mücadelelerinin süreceğini vurguladı.

Deri-İş Tuzla Şubesi kongresi gerçekleştirildi

Deri-İş Sendikası Tuzla Şubesi, 25 Kasım'da 30. Olağan Kongresini gerçekleştirdi. Tuzla havzasındaki deri işçilerinin haftalarca hazırlıklarını sürdürdükleri kongreye çok sayıda konuk katıldı. Kongrede, UID-DER adına bir konuşma yapıldı ve deri işçilerine başarılar dendi.

Açılış konuşmasını yapmak üzere kürsüye gelen Tuzla Şube Başkanı Binali Tay, AKP iktidarının işçi sınıfının ve toplumun her kesiminin haklarına saldırıda bulunduğu üzerinde durdu. Meclis'ten geçirilen yeni sendikalar yasasıyla sendikal hareketin tasfiye edilmek istendiğine değinen Tay, örgütlülüğü büyütmek için mücadele çağrısı yaptı. Kongrede divan başkanı seçilen Deri-İş Genel Başkanı Musa Servi de bir konuşma yaptı. Servi, işçi sınıfına yönelik dünya genelinde saldırıların gerçekleştirildiği ve krizin derinleştiği bir süreçten geçildiğine değindi. İşçilerin anayasal haklarını kullandıkları için işten atıldıklarını ve birçok sektörde sendikalı, sendikasız işçilerin eylemlerle bu saldırılara karşı çıktığını ve direnişe geçtiklerini ifade etti. İçinden geçilen süreçte patronlar sınıfının her türlü suni ayrımı kullanarak işçileri Kürt, Türk, Alevi, Sünni diye bölmeye çalıştığını, ancak işçilerin böyle oyunlara gelmesi gerektiğini söyledi.

UID-DER adına yapılan konuşmada, UID-DER'li işçilerin selamları ve dayanışma duyguları iletildi. İş kazalarına dikkat çekildi ve UID-DER'in başlattığı kampanyanın duyurusu yapıldı. "Gücümüz birliğimizden ve örgütlülüğümüzden gelir. Türkiye işçi sınıfını zorlu mücadeleler bekliyor. Ya bu mücadeleye hazırlanacağız ve kazanacağız ya da bugüne kadar bedeller ödenerek kazandığımız hakların son kırıntılarını da kaybedeceğiz. Bu bağlamda bugün Türkiye Deri-İş Sendikası Tuzla Şubesinin 30. Genel Kurulunu derneğimiz UID-DER adına selamlıyor, gelecek mücadelelerimizde başarılar diliyoruz" sözleriyle konuşma bitirildi. Kongrede Binali Tay, bir dönem için daha Deri-İş Tuzla Şube Başkanı seçildi.

Taşeronlaştırmaya karşı mücadele kazanıyor!

Taşeronlaştırmaya karşı mücadele ettikleri için işten atılan işçilerin mücadelesi sürüyor. Taşeronlaştırmaya karşı verilen fiili ve hukuksal mücadele sonuç getirmeye başladı. İstanbul'da, sendikalaştıkları için işten atılan ve 208 gün direnen BEDAŞ'a bağlı taşeron şirket işçilerinin mücadelesi kazanımla sonuçlandı. İşçiler 3 Ocak'ta işbaşı yapacaklar.

Akdeniz Üniversitesi Hastanesi'nde çalışan Dev Sağlık-İş'te örgütlü taşeron işçiler, "sağlıkta taşeron olmaz, insan ihaleyle çalıştırılmaz, insanca yaşam istiyoruz" diyerek, iki yıl önce açtıkları davayı kazandılar. 5 Aralık'ta Antalya 1. İş Mahkemesi'nde görülen duruşmada, Akdeniz Üniversitesi Hastanesi'nde taşeron şirket işçisi olarak çalışan 1200 kişinin hastanenin kadrolu çalışanı olduğu yönünde karar verildi. Patronlar ve hastane yönetimleri ise, mücadele eden işçileri işten atarak cezalandırmaya çalışıyorlar. 29 Kasım'da Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi, 17 işçiyi işten attı. İşçilerin işten atılma sebebi hastanede taşeronluğa karşı eylem yapmaları! Ancak işçiler boyun eğmediler, mücadele ederek 10 Aralık'ta işlerine geri döndüler. Ayrıca Süreyyapaşa Hastanesi'nde işten atılan ve direnişte olan üç işçiden birisi işine geri döndü, diğer iki işçinin ise önümüzdeki haftalarda işbaşı yapması bekleniyor.

İş bırakma eylemleri yayılıyor

Taşeron şirketlerde güvencesiz çalıştırılan işçilerin ücretlerini almaları da sorun oluyor. Fakat son dönemde taşeron işçilerin mücadelesi de yükseliyor. İşçiler, iş bırakarak ücretlerinin verilmesini talep ediyorlar:

- Antalya Belediyesi'nin Park ve Bahçeler Müdürlüğü'nde çalışan 800 taşeron işçisi iş bıraktı ve ücretlerini aldılar.
- Diyarbakır Karayolları Bölge Müdürlüğü'ne bağlı taşeron şirkette çalışan 226 işçi, 2 aydır ücretlerini alamadıkları için iş durdurma eylemi yaptı.
- Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde çalışan intern (6. sınıf tıp öğrencisi) hekimler, 2,5 aydır maaşları ödenmediği için iş bırakma eylemi başlattı.
- Şırnak'ın Cizre ilçesinde Karayolları Bölge Müdürlüğü'ne bağlı taşeron şirkette çalışan işçiler, 57 gündür ücretlerini alamadıkları için İş Yasasının 34. maddesi gereğince işyerini terk etmeden iş durdurma eylemi yaptılar.
- Gebze Çayırova'da üretim yapan Fenix Alüminyum fabrikasında çalışan işçiler, ücretler zamanında ödenmediği için 5 Aralık günü iş bırakma eylemi yaptı.
- Yozgat Organize Sanayi Bölgesi'nde Artemis Giyim fabrikasında çalışan 300 işçi, 3 aydır ücretleri ödenmediği ve sigortaları yatırılmadığı için 12 Aralık'ta iş bırakıp fabrikanın önünde eylem yaptı. ■

Patronlara Değil, İşçi ve Emekçiye Bütçe!

2013 yılı devlet bütçeleri meclislerden onaylanarak geçiriliyor. Onaylanan bütçelerde aslan payı patronlara, bankalara, silahlanmaya ayrılıyor. İşçi ve emekçilere ise kırıntı bile yok! Ekonomik krizin faturası işçi ve emekçilerin sırtına yıkılıyor. İşçi sağlığı ve güvenliği önlemlerinin alınmaması nedeniyle dünyanın her yerinden iş kazaları ve işçi ölümleri haberleri geliyor. Fakat işçiler de sessiz kalmıyor. Sendikaların tasfiye edilmesine, kemer sıkma programlarına, sosyal haklarının ellerinden alınmasına, kısacası kapitalist saldırılara karşı dünya ölçeğinde grevlerle ve direnişlerle mücadeleyi büyütüyorlar.

Avrupa Eylem ve Dayanışma Günü

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu ETUC'un çağrısıyla, "14 Kasım Eylem ve Dayanışma Günü"nde yüz binlerce işçi, Avrupa'nın birçok ülkesinde sokaklara çıkarak protesto gösterileri yaptı. Avrupa'nın 20 ülkesinde grevci işçiler taleplerini haykırdılar, hükümetlerin ve patronların saldırılarına karşı uluslararası dayanışma sergilediler. İşsizliğe, yoksulluğa ve ekonomik krizin faturasına karşı sokağa çıkan yüz binler, hükümetlere ve patronlara "krizin bedelini ödemeyeceğiz, bu bir sosyal patlama uyarısıdır!" mesajını verdiler. İspanya, Yunanistan, İtalya ve Portekiz'de kitlesel grevler gerçekleşirken Belçika, Almanya ve Fransa'da protesto gösterileri düzenlendi.

Hükümete seslenen işçiler, "Kemer sıkma toplu intihar anlamına geliyor, vazgeçilmelidir. Sosyal haklardan ve maaşlardan kesinti yapılması kabul edilemez. Bu bir acil sosyal çağrıdır ve artık işçilerin söylediklerine kulak verme zamanıdır, rotayı değiştirme zamanıdır" dediler.

Mısır'da yeni firavuna karşı mücadele yükseliyor

Mısır'da, Mübarek'in devrilmesinin ardından iktidara gelen Müslüman Kardeşler, Cumhurbaşkanı Mursi'nin yetkilerini genişleterek tek karar mercii haline getirmek istiyor. Böylece cumhurbaşkanının kararları herhangi bir kurum ya da yargı tarafından denetlenemeyecek. Yeni anayasayı hazırlamakla görevlendirilen Kurucu Meclis de denetimden muaf tutulacak. Mısır halkı, demokratik olmayan bu karara karşı 22 Kasımdan itibaren sokağa çıktı ve Tahrir Meydanı'nı işgal etti.

Halk kararnameyi protesto etmek için devlet binalarını kuşattı, polisle, orduyla çatıştı. Mursi, haftalardır Tahrir Meydanı'ndan ayrılmayan kitleye karşı orduyu göreve

çağırıldı. Subaylara, polislerle birlikte tutuklama yapma yetkisi tanındı. Protestoların ardından kararname geri çekildi.

Ancak hazırlanan yeni anayasa taslağı için 15 Aralıkta referandum yapıldı. Bu taslakla Müslüman Kardeşler Mursi'ye "devrimi koruma" adı altında sınırsız yetkiler veriyor. Anayasa şeriat kanunlarını dayatıyor. İşçi-emekçilerin ve kadınların söz hakkının olmayacağı yeni anayasa, toplum baskı altına alınıp sindirilmek isteniyor. Halk referandumunu meşru olarak görmüyor.

Başkent Kahire'deki Tahrir Meydanı'nı dolduran yüz binler, devlet binalarını işgal etti. Binaların önünü barikatlar ve dikenli tellerle çevreleyen kitleler, polis ve askerlerin binalara girişlerini engelledi. Mısır'da halk "her şey değişti ama hiçbir şey değişmedi" diyerek Mübarek iktidarını devirdiklerini, fakat yerine gelen Müslüman Kardeşler'in ve Mursi'nin ondan da sert müdahaleler yapmaya başladığını anlatıyorlar. Mursi vergileri arttırma yönünde de karar almıştı. Özellikle su ve elektrik kullanımında, devlet dairelerinde yapılan işlerde, düzenlenen her evrakta vergi artışı söz konusuydu. Yaklaşık 50 kalem üzerinde vergi artışı yapılacaktı. Fakat Mursi, protestoların daha fazla artmaması için zam kararını geri çekmek zorunda kaldı.

Mısır'da kitleler kendi anayasalarını kendileri hazırlamayacağı ve Müslüman Kardeşler'in belirleyici olduğu Kurucu Meclis'in dağıtılmasını istiyorlar.

Bangladeş'te 200 fabrikada üretim durdu

24 Kasımda tekstil fabrikasında çıkan yangında,

çoğunluğu kadın olmak üzere 120 işçi yanarak can verdi. Yangın merdiveni olmayan fabrikada kimi işçiler camlardan atlayarak kaçırmaya çalışmış, kimileri yoğun duman dan boğularak ölmüş, kimilerinin ise cesedi tanınmayacak hale gelmişti, 150 işçi de yaralanmıştı.

Yangının çıktığı Savar bölgesindeki 200 fabrikadan on binlerce işçi, iş güvenliği önlemlerinin alınmamasını protesto etmek için fabrikalara gitmedi, çalışmadı. Anayolu trafiğe kapatan işçiler, sorumluların cezalandırılmasını istediler.

İş güvenliği önlemlerinin alınmaması bu korkunç katliama neden oldu. Elektrik tesisatında meydana gelen kısa devrenin ardından çıkan yangın, 120 işçi kardeşimizi aramızdan aldı. Yangından sağ kurtulan bir işçi, işçilerin nasıl kapana kısılarak yandığını ve ölümlerine nasıl da seyirci kaldığını şöyle anlatıyor: “Yangın alarmı çaldı ama ne olduğunu anlamadan kısa süre sonra durdu. Müdür ‘hiçbir şey olmadı. Yangın alarmı bozulmuş, yanlış alarm. İşinize geri dönün’ dedi. Fakat biz yangın çıktığını anladık. Çıkış kapısına doğru koştuğumuzda kapının

leri zaten düşük olan işçilerden bir de %2 kesinti yapılmasının haksızlık olduğunu belirtti.

Başbakanlık sarayının önünde toplanan işçiler “Yasa-yı Reddet!” sloganını attılar, yasanın işçilerin talepleri doğrultusunda düzeltilmesini ve fonun yönetiminin kendilerine verilmesini istediler. İşçiler, fon yönetiminin devlet bürokrasisine bırakılmasına karşı çıkıyorlar. Fonun yolsuzluğa açık hale geleceğini ifade ediyorlar. “Patronları değil, bizi dikkate alın. Onlar yerine bizimle anlaşmalar yapın” diyorlar. İşçiler, temel ihtiyaçlarını karşılamaya bile yetmeyen düşük ücretleri de protesto ederek, ücretlerinin artırılmasını talep ediyorlar. Sosyal haklardan yararlanmayan geçici ve sözleşmeli işçilerin, bu haklardan yararlanması için yasal engellerin kaldırılmasını haykırıyorlar.

Arjantinli işçilerden hükümete mesaj: Grev!

Arjantin’de, 20 Kasım’da sendikaların çağrısıyla, asgari ücretin yükseltilmesi ve vergilerin azaltılması talebiyle grev yapıldı. Ekonominin gidişatından memnun olmadıklarını dile getiren işçiler, artan enflasyon karşısında aldıkları ücretlerin erimesine öfkeli. Grevle birlikte ulaşım durdu, iç hat uçuşları iptal edildi, otobüsler ve trenler çalışmadı. İşçiler anayollarda bariyer kurarak ulaşımı durdurdular. Bankalar açılmadı. Enerji sektörü durdu. Arjantin’de hissedilen enflasyon oranı %25 olmasına rağmen, devlet enflasyon oranını %10 olarak açıklıyor. İşçiler enflasyonun karşısında erimeyecek bir ücret, vergi oranlarının azaltılması ve emeklilik koşullarının iyileştirilmesini talep ediyorlar. ■

dışarıdan kilitli olduğunu anladık. Bizim için çok geçti.”

2009 yılında 1700 işçiyi işe alarak üretime başlayan fabrika, Wal-Mart, Carrefour ve IKEA gibi tekellere üretim yapıyor. Avrupa ve Amerika’ya ihracat yapan firma, Bangladeş’in en zenginlerinden biri. Ancak bu kadar zengin bir şirketin fabrikasında yalnızca tek bir acil çıkış kapısının olması ve bu kapının da arkadan kilitlenmiş olması gözü dönmüş sermayenin iş cinayetlerini nasıl işlediğinin göstergesidir. Sermaye işçi kanı üzerinden elde ettiği kâra doymuyor!

Endonezya’da binlerce işçi düşük ücretlere karşı sokakta!

Endonezya’da 10 bin işçi, düşük ücretlerin yükseltilmesi talebiyle ve sağlık hizmetinde kesinti getiren yeni sosyal güvenlik yasasına karşı sokaklara çıktı. Endonezya İşçi Sendikaları Konfederasyonu, ulusal sağlık hizmetlerinin devletin sorumluluğunda olduğunu belirterek, ücret-

İş Hukuku Avukatlarıyla İş Kazaları Üzerine

UID-DER'in iş kazalarında duyarlılığı arttırmak ve ölümlere dur demek amacıyla başlattığı kampanya tüm hızıyla sürüyor. Kampanya çerçevesinde, iş kazalarında yakınlarını yitiren işçi aileleriyle röportajlar yapıyor ve yaşanan dramı yansıtmaya çalışıyor. Ayrıca gerek web sitemizde gerekse İşçi Dayanışması bültenimizde iş kazası geçiren işçilerin haklarının neler olduğuna dönük yazılar da yayınlıyoruz. İş hukuku üzerine çalışan avukatlarla yaptığımız röportajlarda, onlara; iş kazası geçiren işçilerin ne oranda dava açtığını, ne gibi sıkıntılarla karşılaştıklarını, yasaların ne ölçüde işçilerin yanında olduğunu, patronların iş kazası geçiren işçileri nasıl aldattığını ve yasal düzeyde neler yapılması gerektiğini sorduk. Aşağıda, aynı zamanda derneğimiz UID-DER'in avukatları olan Ş. Ceren Uysal, Meryem Asıl ve ayrıca Mesut Badem ile yaptığımız röportajı kısaltarak yayınlıyoruz.

Kampanyamızı biliyorsunuz. İş hukuku avukatları olarak anlatacağınız önemli. İş kazası geçiren işçiler size hangi taleplerle geliyorlar?

Ş. Ceren Uysal: İki ana grupta ele alabiliriz: Birincisi, bir kaza geçirmiş ve haksızlığa uğradığının bilincinde. İşveren tarafından sadece hastane masrafları karşılanmış ya da o bile karşılanmamış, maddi mağduriyet de yaşamış. Bu mağduriyetinin karşılanmasını istiyor. İkincisi, geniş bir kesim de var ki kaza geçirdiğinde yaşadıklarının ciddi anlamda bir onursuzlaştırma olduğunu düşünüyor. Bu kesimler iş kazası davasını sadece maddi kazanç kaynağı, zararın tazmini olarak görmüyorlar.

Mesut Badem: Öncelikle iş kazası geçirmiş işçiler, kaza tarihinden çok sonra, işten atılma

korkusuyla bir hayli geç geliyorlar. Meselâ işçi birkaç yıl önce iş kazası geçirmiş ama şimdi dava açmak için geliyor. Ama daha önemlisi, iş kazası geçiren işçinin bir avuktan bilgi almasından önce gidip SGK'ya başvuru yapmasıdır. Ancak ne yazık ki işçiler bunu pek çok işyerinde yapmıyorlar. İşverenlerin de pek çoğu iş kazası olduğunu bildirmiyor. İş kazası olduğunda SGK bundan bihaber oluyor. Öyle olunca gereken kaza soruşturması, hazırlanması gereken raporlar hazır olmuyor. Dolayısıyla biz aradan yıllar geçtikten sonra iş kazası bildiriminde bulunuyoruz. SGK, önce bunun iş kazası olup olmadığına ilişkin bir tespit çalışması yapıyor. Eğer deliller karartılmışsa o konuda sıkıntı yaşıyoruz. Eğer şahitler varsa, doktor raporları varsa, bunlar durumu açıkça ortaya koyuyorsa işimiz biraz kolaylaşıyor. Esas mesele hangi taleplerle geldiklerinden ziyade ne zaman geldikleridir.

İş kazası geçiren işçilerin dava açma oranı nedir?

Meryem Asıl: Bu konuda kesin bir oran vermek mümkün değil. Ancak Türkiye'de genel olarak iş kazalarına baktığımızda her yıl on binlerce iş kazası olduğunu görüyoruz. Bunların bir kısmını duyuyor, bir kısmından haberdar bile olmuyoruz. Genel olarak işçiler işyerlerine

bağlılıklarından ötürü geçirdikleri küçük kazalarda yargıya başvurmayı çok tercih etmeyebiliyorlar. İşveren zararlarının bir kısmını göstermek de olsa karşıladığı için bununla idare ediyorlar. İş kazaları oranına göre çok az dava açıldığını söyleyebiliriz.

C.U: Çoğunlukla işçiler geçirdikleri kazanın iş kazası olduğunun bilincinde değiller. Meselâ, işçi işyeri servisinin kapısına sıkışıp yaralandığında bunun bir iş kazası olduğunu bilmeyebiliyor. Bahsettiğimiz kazalar özellikle çok ciddi fiziksel bir hasara yol açmadıysa dava açmayı akıllarına getirmeyebiliyorlar. İşçi yine toplumsal baskı altında "ekmek yediğin kaba mı pisleyeceksin?" diye düşünebiliyor. Bir diğer konu da iş kazası geçiren işçilerin karşılaştığı baskı, şantaj ve tehdittir. İşçinin dava açmasının önüne geçilmeye çalışılıyor.

M.B: Bu davalarla ilgili 10 yıllık bir zaman aşımı süresi var. O süreyi geçirmemiş olmaları gerekiyor.

İşçiler dava süreçlerinde ne gibi sıkıntılarla karşılaşılıyorlar?

M.A: Diyoruz ki, "sigortaya iş kazası bildirimini yapıp yapılmadığını öğrenin. Yapılmadıysa kendiniz başvurun ve sizinle ilgili bir soruşturma dosyası açılmasını sağlayın". Çünkü dava açıldıktan sonra mahkeme sonucunu çok fazla etkilemese de mahkeme bu raporu bekler. Dolayısıyla o rapor geldikten sonra bilirkişiye gider, kusur oranları belirlenir, tazminat miktarı hesaplanır; bu olay çok uzun bir süreçtir. İşveren bir miktar para verip "gel bu işi kapatalım" diye yaklaştığında insanlar hukuki yollara başvurmadan, dava açmaktan imtina edebiliyorlar.

M.B: Eğer SGK tarafından iş kazasına ilişkin bir tetkik soruşturması sonunda hazırlanan bir rapor varsa, olayın bir iş kazası olduğunun tespit edilmiş olması gerekir. Kazanın oluş şeklinin değerlendirilmesi ve işverenin kusurunun SGK tarafından tespit edilmiş olması gerekir. Bu, hem iş kazası tespiti hem de varsa maluliyet oranının belirlenmesi için yapılan bir çalışmadır. Bu olmadan dava açılabilir. Bu olmadan dava açılabilir. Maluliyet olsa bile SGK tarafından

tespit edilmemişse dava başka tarafa doğru gidiyor.

İş kazası geçiren işçilere patronların tutumları ne oluyor?

M.A: Genelde kaza gerçekleştiği andan itibaren araç temin ederek özel hastaneye götürmek gibi göstermelik şeyler yapılıyor. İşçinin şikâyetinde bulunması ve tazminat alması engellenmeye çalışılıyor. Birçok işçi buna aldandabiliyor. “Patron bizi özel hastaneye götürdü, bizimle ilgilendi” gibi şeyler söylüyorlar. Tedavi, bazen uzun sürebiliyor. O nedenle patron bir süre geçtikten sonra hastane masraflarını karşılamak istemiyor ve işçiye “SGK’ya başvuru” diyor. Bazen SGK da bu masrafları karşılamıyor. İşte o zaman işçi şu gerçeği görmeye başlıyor: “Patron aslında benim yanımda değilmiş.”

C.U: Özel hastaneler, hizmet kalitesi olarak ne ifade ettiğinden bağımsız, işçinin haklarının engellenmesinde ilk aşamayı ifade ediyor. Biz pek çok dosyada başhekimlerle kavga ederek raporları alıyoruz. Bununla beraber işçilere ibranameler imzalatılmaya çalışılıyor. İş kazası geçiren işçiden “hiçbir hak talep etmeyeceğim” diyen ibranameler alınıyor. En sık karşılaştığımız durum kaza tutanaklarının gerçeğe aykırı yazılmasıdır. Örneğin, işyerinde yalancı şahit gösterilerek gerçeğe aykırı kaza tutanakları tutuluyor. Buna karşı mücadelenin kesinlikle önemli olduğu kanısındayız.

Yeni yasa işçileri yeterince koruyor mu?

C.U: Yasal mevzuata bakarsak, işçilerin eğitimine muazzam önem veren bir mevzuata sahip olduğumuzu bile iddia edebiliriz. Aslında temel sorun, bu yasaların uygulanacağı bir mekanizmanın yokluğudur. İşçiler için alınması gereken güvenlik önlemleri maliyet olarak görülüyor. Yasa var, uygulayan yok.

M.A: Teori pratikte uygulanmıyor. Örneğin, bir pres makinesini çalıştırmak için işe alınan bir işçi, işe ve makineye dair hiçbir şey bilmiyor diyelim. Sadece bir hafta boyunca bir ustanın yanında işi seyretmesi isteniyor. Eğitim tamamlandı denerek tek başına makineye veriliyor. İşçi aynı gün iş kazası geçiriyor.

M.B: Korusa, zaten bu kadar iş kazası, bu kadar mağdur olmaz. İş kazalarını engelleyecek iş güvenliği tedbirleri alınmıyor. Uygulanıp uygulanmadığı denetlenmiyor. Bu anlamda sadece işverenler değil, siyasi iktidar da sorumludur.

İş kazası geçiren bir işçinin arkadaşları ne yapmalı?

C.U: Patron, işçiyi tahsis ettiği aracıyla ve kendi belirlediği bir hastaneye götürüyor. Bu hastane genellikle işçiler tarafından da bilinir. İşveren öyle rastgele bir hastaneye götürmez, anlaşma yaptığı hastaneleri tercih eder. O bakımdan işçiler her türlü riski göze alıp arkadaşlarının peşinden gitmeliler. Öncelikle iş kazası geçiren işçi hastanede yalnız bırakılmamalı.

M.B: İş kazasına ilişkin somut delilleri belirlemek, ileride delil karartılmasını engellemek en acil olarak yapılması gerekenlerdir. Ardından SGK’ya iş kazası bildiriminde bulunmak ve eğer diyelim bir makine arızasından, işverenin tedbirsizliğinden kaynaklanıyorsa buna ilişkin delilleri somutlaştırmak yapabilecekleri en iyi şey. Çünkü işverenler

delilleri karartmaya yönelik olağanüstü çaba sarf ediyorlar.

Meslek hastalıkları Türkiye’de çok sık yaşanıyor ama kayıtlar yılda bir ya da iki kişinin öldüğünü gösteriyor. Gerçekte durum nedir?

M.B: Gerçekte durum çok farklıdır. Onlarcası, yüzlercesi var. İstatistikler bu konuda yalan söyler. Bir kere meslek hastalığı olduğunu tespit ettirebilmeniz için kırk dereden su getirmenizi isterler. Yok, meslek hastalıkları hastanesinden heyet raporu alacaksınız, rapor SGK incelemesinden geçecek. Çoğunlukla da kurum “meslek hastalığı değil” der. Yüksek Sağlık Kurumu’na itiraz edersiniz. O da “yok” der. Bazen meslek hastalığı olduğunu kabul eder ama “maluliyet yoktur” der. Meslek hastalıkları, iş kazalarına göre Türkiye’de daha üstü örtülen bir alan. Hastalığı ispatlayabilmek çok daha güçleştirilmiş; hem mevzuatta, hem uygulamada. Sanki dışarıdaki hayatında olmuş gibi. Meselâ, özellikle bel fitiği gibi kas ve sinir sistemi hastalıklarında bunun meslekten kaynaklandığını ispatlamak çok daha zor. Hele bir de önce iş kazası sonra meslek hastalığı şeklinde gelişen, yani iş kazasının tetiklediği meslek hastalığı olaylarında işimiz daha zor oluyor.

C.U: Örneğin, bir işçi kanserden ölüyor ama o kansere neden yakalandığı tespit edilememiş oluyor. Aslında çalıştığı işyerinde kansere yakalanıyor, ama oradan ayrılp da başka bir işyerinde çalışmaya başlıyor. Son çalıştığı işyeri de kanserle ilişkilendirilecek bir işyeri değil. Bundan kaynaklı olarak o ölüm tıbbi anlamda kanserden ölüm olarak kayıtlara geçiyor, meslekle ilişkisi kurulamıyor.

UID-DER’in başlattığı kampanya hakkında ne düşünüyorsunuz? Kampanyamızı nasıl destekleyebilirsiniz?

M.A: Biz iş kazalarında ve meslek hastalıkları konusunda toplumsal duyarlılığın çok önemli olduğundan bahsettik. Bu tür kampanyaların duyarlılığı geliştirmesi açısından çok yararlı olduğunu düşünüyoruz. Ve elbette biz de destekliyoruz. Elimizden gelen her türlü yardımı yapmaya hazırız.

C.U: Bu kampanyayı çok önemsiyoruz. İş kazalarına karşı yapılacak her şey, atılacak en ufak adım önemlidir. Elimizden geldiğince yardımcı olmak isteriz. Meselenin özellikle işçi eğitimi boyutunda de yer almanın önemli olduğu kanısındayız. Bizler de elimizden geldiğince bu sürece katkı sunmak isteriz.

M.B: Arkadaşlar bunu söylediklerinde gerçekten sevindim. Çünkü bu büyük bir toplumsal kesimi ilgilendiren bir konu. Sadece kaza geçireni değil, ailesini, yakınlarını ilgilendiren ve hatta kaza dışında kalan diğer işçileri de ilgilendiren bir konu. UID-DER’in de bu alana yoğunlaşması bu açıdan çok olumlu. ■

Facebook ve İşçiler: Nasıl Bir Sosyalleşme?

Gerçek hayattaki gerçek sosyal ilişkiler, etraflarında farklı imaj oluşturmaya çalışan kişileri kolayca ele verir. Yüz yüze bakan, iç içe yaşayan insanlar birbirlerini kolayına aldatamaz. Gerçek dünyada insanların birbirlerini sınama ve birbirlerine güvenme imkânı vardır.

Facebook ve Twitter gibi sanal sosyal ağlar, işçiler açısından da “sosyalleşmenin” neredeyse vazgeçilmez aracı haline geldi. Bu ağlarda iletişim kuran insanların çoğu birbirini tanımıyor. Birbirlerini tanıyan işçiler açısından da neredeyse tüm iletişim, sanal âlem üzerinden sürebiliyor. Yaşanmış bir durumu nakledeyim: Bir akşam otobüste bir kadın işçi, başka bir kadın işçi ve onun kızıyla karşılaşılıyor. Hâl hatır soruyorlar birbirlerine. Kızı olan kadın diğerine soruyor: “Eve mi gidiyorsun?” O cevaplıyor: “Yok işe gidiyorum.” Diğerisi tekrar soruyor: “Gece vardiyasında mısın?” Kadın cevaplıyor: “İşten geldim, şimdi de ek işe gidiyorum. Kız dershaneye gidiyor, çalıştığımız yetmiyor...” Kadının kızı soruyor: “Abla sizin soyadınız neydi? Senin kızını ‘feyse’ (Facebook) ekleyeceğim, konuşuruz. Kadın, “ben onun ‘feysini’ kapattım, dershaneye gidiyor” diye cevaplıyor. Eskiden çocuklar ders çalışsın diye dışarıya salınmazdı. Şimdi ise Facebook hesapları kapatılıyor. Bu örnek, gerçek arkadaşlıkların yerini sanal arkadaşlıkların aldığını ve sanal âlemde ne kadar çok zaman geçirildiğini açıklıyor.

Durum öyle bir hal aldı ki, işçiler işyerinde değil de işyeri adı üzerinden Facebook’ta tanışıyorlar. İşyerlerinde bir muhabbetleri olmayan işçiler, ilişkilerini sanal âlemde sürdürüyor ve pek çok şey “paylaşıyorlar.” Bu, çalışma koşullarının da bir sonucu olarak işçilerin nasıl birbirinden koptuğunu gözler önüne seriyor. Ayrıca onlar, Facebook’ta olmak istedikleri kişiler oluyorlar. Kendi hâllerinden, yaşamlarından hoşnut olmayan işçiler, hayallerini Facebook’ta “gerçekleştiriyor!” Böylece kendilerini kandırarak tatmin oluyorlar.

Facebook’ta dolaşanlar “arkadaş” listesine yüzlerce kişiyi ekleyebiliyor. İnsanlar “sanal arkadaş”larına nasıl görünmek istiyorsa, kendilerini öyle tanıtıyorlar. Bu ağlarda sundukları kişilikleri, tipleri, alışkanlıkları, meslekleri, hayatları gerçekte var olandan giderek uzaklaşabiliyor. Gerçek hayattaki gerçek sosyal ilişkiler, etraflarında farklı imaj oluşturmaya çalışan kişileri kolayca ele verir. Yüz yüze bakan, iç içe yaşayan insanlar birbirlerini kolayına aldatamaz. Gerçek dünyada insanların birbirlerini sına-

ma ve birbirlerine güvenme imkânı vardır. Arkadaşlık böyle gelişir. İnsan elini bir kez bile sıkmadığı, gözlerinin içine bakmadığı birine gerçekten güvenemez. Gerçek dünyada arkadaşlar birbirlerine karşı sorumluluk taşır. Oysa “sosyal” ağlarda edinilen sözde arkadaşlara karşı sorumluluk taşımaya gerek yoktur. Hoşuna gitmeyen bir durum olduğunda biri diğerini “arkadaş” listesinden siler, kendi sayfasına erişimini engeller, olur biter.

Peki, neden işçilerin yaşamında bu kadar kolay kabul gördü bu sanal sosyalleşme? Tüm insanlar açısından sosyalleşme önemli bir ihtiyaçtır. İnsanlar

mutluluklarını, acılarını, hayatlarında olup bitenleri birileriyle paylaşmak ister. Anne babalar; çocuklarıyla ilgili dertlerini, çevrelerinde yaşanan olayları anlatarak sohbet ederler. Gençler; sevdikleri, âşık oldukları kişileri anlatırlar birbirlerine, işyerlerindeki sıkıntıları paylaşırlar, geleceğe dair planlarını konuşurlar. Ancak bunun için zaman ve para lazım. Şimdi işçi aileleri hepten kendi içlerine gömülmüş durumda. Uzun saatler çalışan, yorgunluğa rağmen bayramlarda bile fazla mesaiye giden işçilerin, aileleriyle de bağları kopuyor. Evlerini geçindirebilmek için çalışıp didinen işçiler, çocuklarının yüzlerini unutupuyorlar. Evlerine misafir gelebileceği düşüncesi bile onları korkutuyor. Genç işçiler açısından durum daha vahim.

Teknolojinin gelişmesi insanlık açısından çok önemlidir. Ama kimin elinde olduğu ve nasıl kullanıldığı da önemlidir. Şirketler, internet üzerindeki web sitelerinin yanı sıra sosyal ağlar üzerinden de ürünlerini tanıtıyor, satıyorlar. Facebook’un borsadaki hisselerinin değeri 100 milyar dolar! Sosyalleşme sanal olabilir, ama patronların kasasına akan sermaye son derece somut, gerçek!

Gerçek dostluklar kurmak için gerçek yaşama dönmemeliyiz. İşyerindeki arkadaşlarımız, komşularımız, mahalledeki tüm işçiler gerçek. Sanal hesaplara hapsedilen isimler ise yalan! İşçiler gerçek dostluklar kurabilmek için, hak ettikleri zamanı ve ücreti almak için mücadele etmelidirler. Yaşamlarından hoşnut olmayan işçiler, kendilerini farklı tanıtmak yerine hayal ettikleri gibi yaşamak için örgütlenmeli ve bu yaşamı değiştirmeye girişmelidirler. ■

Elkim İşçilerinden Mektup

■ Bir grup Elkim işçisi

Merhaba *İşçi Dayanışması* okurları. Bizler 2 Aralıktan bugüne fabrika önünde gece gündüz demeden haklarımız için bekleyen Elkim işçileriyiz. Bu mektup aracılığıyla, yaşadığımız süreci ve deneyimlerimizi sizlerle paylaşmak istiyoruz.

Elkim patronu 1 Aralık gecesi, işgalci bir ordu gibi fabrikayı talan ederek tüm makineleri, iş araçlarını ve bilgisayarları yağmalamak istedi. Makinelerin ve kimi malzemelerin çoğunu tırlara yükleyip, planlı bir şekilde işbirliği içinde olduğu Has Metal ve Baysan fabrikalarına taşıdı. Bu haberi alır almaz, tüm işçi arkadaşlarımızla birlikte fabrikanın önüne gittik. Örgütlü olduğumuz Birleşik Metal-İş Sendikası yöneticileri de geldiler. Fabrikanın içini gezdiğimizde, manzara karşısında şaşkına döndük. Bu kadar kısa süre içinde üç fabrikanın içini, tonlarca ağırlıktaki makineleri ve binlerce çeşit malzemeyi bu kadar kısa bir sürede nasıl çıkarabildiler diye düşündük.

Makinelerin nerelere götürüldüğünü anında öğrendikten sonra, üç grup oluşturarak peşlerine düştük. Aynı gece Has Metal ve Baysan fabrikalarının önünde beklemeye başladık. Has Metal önünde, makineleri görmeden hiç bir tırın fabrikadan dışarı çıkmasına izin vermedik. Burada tır şoförü aracını hızla arkadaşlarımızın üzerine sürerek ezmek istedi. Has Metal patronu, polisi fabrikanın önüne yığmaya başladı. Polis, biz işçilerin haklarını değil patronu koruma görevini yerine getirdi, sanki bir savaşa gidermiş gibi üzerimize saldırmak istedi. Çevik kuvvet polisi gaz maskelerini taktı, sıra haline geçti: “Buradan

dağılın yoksa dağıtırız” diyerek bizleri korkutmaya çalıştılar. Ama bizim kaybedecek bir şeyimiz yoktu, işimiz, yılların emeği, alamadığımız maaşlarımız gasp edilmişti. Polisin biber gazı da, copu da bizi korkutamazdı artık. Bizler dağılmadık ve kapının önünde birbirimize kenetlenerek zincir oluşturduk. Bizlerin kararlı duruşu sayesinde polis saldıramadı. Fabrikanın içine bakmadan hiçbir yere gitmeyeceğimizi söyledik. Ardından fabrikanın içine girdik ve tahmin ettiğimiz gibi, Elkim’den çıkartılan makinelerin bir kısmını Has Metal’de bulduk. Sendikamızın avukatı ve bilirkişi makinelerin burada olduğuna dair tespit yaparak tutanak tuttu.

Makinelerin nerelere götürüldüğünü, patronun bu işi nasıl planladığını ve kimleri kullandığını öğrendikten sonra, haklarımızı alana kadar fabrikayı terk etmeyeceğimizi söyleyerek fabrika önünde direnmeye başladık. Daha ilk günden itibaren planladığımız birçok şeyi hayata geçirdik. Kendi aramızda yol, yemek, barınma ve gece kimlerin nöbete kalacağına listelerini oluşturduk ve bunları hayata geçirdik. Gün içinde, toplu şekilde kimi etkinlikler yapıyoruz. Bu kısa zaman içinde birbirimizi tanıdık, kaynaştık, arkadaşlığın ve birleşen işçilerin gücünün farkına vardık. Çok değerli deneyimler yaşadık. Her şeyi ortak yapıyoruz: Kimimiz sobaya odun kırarken, kimimiz çay demliyor; kimimiz çevre temizliği yaparken, kimimiz gelen ziyaretçileri karşılıyor. UİD-DER’li işçiler de ilk günden itibaren bizi yalnız bırakmadılar ve daha sonra da toplu olarak ziyaretimize geldiler. Biz yaşayarak gördük ki, işçiler ancak birleşirlerse güçlü olurlar. ■

İşçinin Hayatı Bu Kadar Ucuz mu Olmalı?

■ Bir Kroman Çelik işçisi

Öncelikle selam. Sizler de biliyorsunuzdur ki, geçenlerde Kroman Çelik’te yaşanan vinç kazası sonucu bir işçinin hayatı çok ucuza gitti. İşçi kardeşlerimizin hayatı bu kadar ucuz mu ya da ucuz kılan

nedir? Bunun nedeni, kime söylesem güler, yıllardır mücadele vermeye rağmen bir türlü emniyet tedbirlerini aldığımızı değil, teknik emniyet de fiyasko çıktı, ne de olsa o da patrandan alıyor maaşı. Ama sesimizi duyurmanın bir yolu olma-

lı. Bu kaçınıcı ölüm 1 ay içerisinde? Emniyet tedbirleri alınmamasının nedeni, yönetimin meseleye masraf olur diye yaklaşması. Sizden ricam ne olur bu sesimizi duyurun. ■

İş Kazası Geçirmiş “Ucuz Makine”

■ Sincan Organize’den bir metal işçisi

Merhaba. Ben Sincan Organize Sanayi Bölgesi’nde metal sektöründe çalışan bir işçiyim. Bundan 5 yıl önce başımdan geçen bir iş kazasından bahsetmek istiyorum.

Kazayı geçirdiğim yıl işler çok yoğundu, bu nedenle hafta sonları da dâhil her gün mesaiye kalıyorduk. Kazanın olduğu gün her zamanki gibi, ürettiğimiz ürünlerin elektrik kontrolünü yapıyordum. Ne olduysa o an oldu. Yorgunluktan dolayı dikkatim dağıldı. Ürünü kontrol ettiğim sırada elektrik çarptı. Bilincim yerindeydi fakat felç geçirmiş gibiydim, hiçbir yerimi hissetmiyordum. İlk olarak beni revire götürdüler. Nedense “kötü şans” hiçbir

zaman peşimi bırakmaz. O gün işyeri hekimi gelmemiştir ve revirde duran sağlığı izinliydi. Yani o gün iş kazası geçirme hakkımız da yoktu. Bir işçi arkadaşım, bir yerde okuduklarını hatırlamış: “Elektrik çarpan kişinin vücudundaki elektriği alması için toprakta yürütülmesi gerekir.” Bu fikir imalat müdürüne, hastaneye götürmekten daha cazip gelmiş olacak ki, beni toprakta yürütmek için hemen dışarı çıkardılar. Hastaneye gidilse iş kazası raporu tutulacak çünkü! Dedim ya, bendeki şans kimsede yoktur, çalıştığım fabrikanın etrafında toprak yoktu. Toprakta yürütmediler ama asfaltın üzerinde yürüttüler. Sonra bir odaya geçtim ve 1 saat dinlendim. 1 saat dinlendikten sonra aynı tempoda çalışmaya devam ettim.

Bunlar ÜİD-DER’le tanışmadan önce oldu, bu nedenle iş kazası geçirdiğimde ne yapmam gerektiğini bilmiyordum. Eğer böyle bir iş kazasını ÜİD-DER’le tanıştıktan sonra geçirseydim, bu anlattıklarım farklı şekilde gelişirdi. Hakkımı arar, mutlaka tam teşekküllü bir hastaneye götürmeleri için ısrar eder ve iş kazası raporu tuttururdum. Geçirdiğimiz iş kazalarında ya ölüyoruz ya da sakat kalıyoruz. Patronların gözünde biz işçiler “ucuz bir makine” başka bir şey değiliz. “Ucuz makine” bozuldu mu, aynı görevi yapacak başka bir “ucuz makine” bulunuyor. Bozulan “ucuz makine” kolunu ya da bacağını kaybetti mi direkt hurdaya ayrılıyor!

Kardeşler, derneğimiz ÜİD-DER’in başlattığı “İş Kazaları Kader Değildir, İşçi Ölümünü Durduralım!” kampanyasına katılalım. Patronlara işçilerin ucuz bir makine olmadığını örgütlü biçimde gösterelim! ■

Uykulu Gözler ve Kesik Parmaklar

■ Sefaköy’den bir işçi

Gece saat 00.17, bobin kesiyorum. Fabrikanın içi inanılmaz sıcak ve dayanılmaz bir plastik kokusu var. Bunların verdiği uyuşma ile uyku bastırdı. Bıçak bobinin üzerinden kayarken, zikzaklar çizmeye başladı. Gözlerim kapanıyor, uyudum uyuyacağım.

Sonra yorgunluktan ve uykusuzluktan kapanmış gözlerimi acıyla açtım. Kirden simsiyah olmuş ellerime bakıyorum. Bıçak parmaklarımdan birini kesmiş. Yarayı yıkamaya bile vaktim yok. Çünkü kesimi bitirdikten sonra 8 tane makinenin bobinini değiştirip yerleri süpürmem gerekiyor. Kesik parmağım ile bobinleri kesip bitirdim. Hızlı bir şekilde makinelere koştum. Sıcaktan, sırtımdan belime doğru ter akıyor. Her bir bobin yaklaşık 5 kilo ve her makinede yaklaşık 64 bobin var, bittikçe değiştirmek gerekiyor.

Ve şimdi onları değiştiriyorum. Parmağım bobin ile makine arasında kaldıkça inanılmaz ağrıyor ve kanıyor. Tabii her gün muhakkak bir kesik olduğu için, parmaklarımda sağlam yer kalmadı. Patronların topuna sayıp sövüyorum, bize yaşattıkları bu kadar acı için. Sonra kendimi motive etmek için şöyle düşündüm: “Dünyada işçiler örgütlenmiş. Patronlar def edilmiş. İşçiler kâr için değil, sadece kendileri için üretiyorlar. Bundan dolayı rekabet yok, savaş yok. Herkes ihtiyacını karşılayacağı kadar çalışıyor. Herkes mutlu ve umutlu!”

şıyor. Herkes mutlu ve umutlu!”

Daha kurduğum hayale doyamadan yeni bir acıyla fabrikaya döndüm. 2 metre yüksekte bir bobin fırlayıp ayağıma düştü. Acıdan gözlerim yaşardı. İçimden “bu ağgözlü itlerin dünyasında hayal kurmak da yasak” dedim. Bobini ayağımın üzerinden aldım, yerine koydum. Sakın bobinin düşmesini benim hatam olarak görmeyin. Makinelerin bobin konulan bölgelerinde tutacak olmadığı için (patron masraf olarak görüyor) sürekli düşüyorlar. Sanırım önlem almak için bir işçinin ölmesini ya da sakat kalmasını bekliyorlar. Ben bobinlerle uğraşırken bir ara fabrikanın içini süzdüm. Herkes gözleri yarı kapalı çalışıyor. Sanırım herkes sıcak bir yatakta olmanın düşünü kuruyor. ■

Vardiyalı Bir İşçinin Uykusu

■ Tuzla'dan bir kadın işçi

Vücut sağlığı için, düzenli uyumak, yani uyku saatlerini değiştirmemek, yemek yedikten hemen sonra uyumamak, gürültülü ve ışıklı ortamda uyumamak gerekiyormuş. Bedenin onarımı, çeşitli madde ve hormonların sentezi, hafızanın yapılandırılması, psikolojik dinlenmemiz uyku esnasında belli dönemlerde gerçekleştiği için düzenli bir uyku son derece önemliymiş!

Bu saydığım koşulların hiçbiri size de bana da uymuyor. Hele ki neredeyse bütün fabrikaların vardiyalı çalıştığı bu dönemde. Benim uykum vücuda değil, sadece patronun kârına yararlı. Ben vücuda yararlı bir uyku için gerekli olan koşulların tam aksine; hem vardiyalı çalıştığım için hem de kimi zaman mesaili çalıştığım için, her hafta farklı bir saatte uyuyorum. Eve gelir gelmez çok yorgun olduğum için yemek bile yemeden uyuyorum. Eğer gece vardiyasındaysam gündüz bol gün ışığıyla ve gürültülü bir ortamda uyuyorum. Araba sesleri, dışarıdaki çocuk sesleri, komşularımın günlük ev temizliği...

Bilimsel açıklamalardaki gibi bir uyku düzenim yok.

Ama bu açıklamalara uyulmadığında ortaya çıkan tüm olumsuz sonuçlara sahibim. Mide ağrıları, yorgunluk, halsizlik, baş dönmeleri vs. Günler nasıl geçiyor, hafta sonu gelmiş, akşam olmuş, sabah olmuş hiçbirini ayıramıyorum. Kalkıyorum işe gidiyorum, geliyorum, yatıyorum. İnanılmaz yorgun, gergin ve dolayısıyla mutsuz hissediyorum kendimi.

Tüm bunların yanında, yoğun çalışma koşullarının bir diğer olumsuz yanı da, uyku uyusan bile dinlenememek. İşyerinde öylesine stresli çalışıyoruz ki, "istenen ürün sayısını çıkaramazsak" diye düşünmekten durum öyle bir hal alıyor ki uyku muyku hak getire!

Herkes yaşamıştır; uykuda üretime devam etmek! Yatakta bir sağa bir sola dönüyorum. Sayının yetişmeyeceğinden korkuyorum. Elimdeki yorganı, üretimde kullandığımız kumaşmış gibi düşünüyorum ve kapağa takmaya çalışıyorum. 12

saat ayakta çalışıyorum ve üstüne uyumak yerine hâlâ üretimdeymişim gibi bunu yapıyorum! Gözlerim kapalı sadece, aslında uyumuyorum. Bir yandan evde ve yatakta olduğumu uyumam gerektiğini biliyorum ama diğer taraftan da uyurken de bunu yapmam gerekiyormuş gibi düşünüyorum. Yani kapağa kumaş takmaya devam etmeliymişim gibi geliyor. O kadar tuhaf ki, ben bile anlamıyorum şu an. Önümde kapaklar birikmiş. Hat sorumlusunun kızacağından korkuyorum. Dikişçi benim kapakları takmamı bekliyor. Kendimi zorluyorum uykuda "hayır uyuyorsun, yapman gerekmiyor bunları, uyu hadi" diyerek. Bunları yaparken bilincim yarı açık ve kendi kendime "böyle yaparsam uyuyamam ki, nasıl dinleneceğim" diyorum. Adeta bir kâbus gibi... Kalkınca doğal olarak serserim gibi oluyorum. Kızıyorum kendime yine uyuyamadığım ve dinlenemediğim için. Sonra kendime kızdığım için pişman oluyorum ve üzülüyorum. Öyle öfkeleniyorum ki böyle yaşadığımız için; niye diyoruz, niye böyle yaşamayı kabul ediyoruz? Neyimiz var kaybedecek? Uykum bile bana ait değil! Başka bir coşku ve azimle gidiyorum işe. İşyerinde beni bekleyen işçi arkadaşlarımın yanına! ■

Farklılıklarımızı Kucaklamak

■ Sarıgazi'den bir işçi

Her çiçeğin rengi mavi olsaydı H sarının, pembenin, kırmızının farkına varabilir miydik? Yeşilin ve morun güzelliğini nasıl anlayacaktık? Biz insanlar da çiçekler gibi rengârenk değil miyiz? Sarı, esmer, beyaz tenlerimiz, farklı dil ve dinlerimiz bizim zenginliklerimiz değil mi? Neden tek olmak adına zenginliklerimizi yok ediyoruz? Yakın bir zamanda çok güzel bir video izledim. Adı "Farklılıkların Kucaklaşması." Hikâye kari-

katürler çizilerek anlatılıyor. Bir zamanlar Kürt, Türk, Ermeni üç arkadaş varmış diye başlayıp bu arkadaşlar arasındaki dostluktan bahsediyor. Bir süre sonra birilerinin düzenine ters gidince bu dostluğun nasıl düşmanlık haline getirildiği anlatılıyor. Aslında bu sorunu en çok ve en iyi yaşayanlar bizleriz. İşyerlerimizde, mahallemizde, okulda, otobüste, trende yan yana değil miyiz? Aynı sokakta yaşamıyor muyuz? Aynı sıkıntıları paylaşmıyor muyuz?

Nedir alıp veremediğimiz? Neyin üstünü örtüp görmezden geliyoruz? Kimin ekmeğine yağ sürüyoruz biz? Nedir birini diğerinden üstün kılan şey? Tankı, topu, tüfeği mi? Yoksa insan olarak yaşama ve doğaya kattığımız güzellik mi? Bir canlının yok olması demek, ona muhtaç olanların da yok olması demektir. Biz de birbirimize muhtacız. Dili, dini, rengi ne olursa olsun bizler farklılıklarımızla bir bütünü ve bunu bozmaya çalışanlara asla izin vermemeliyiz. ■

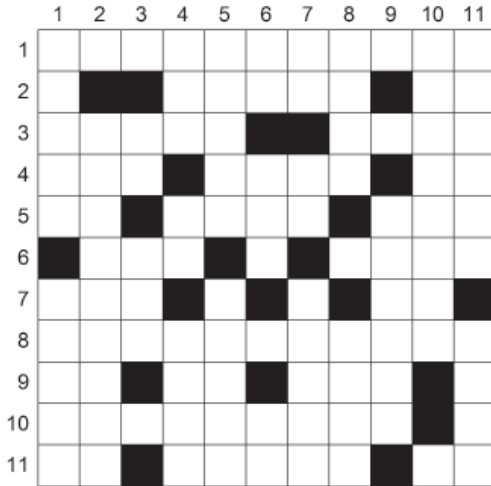
Babam Bir Göçmen İşçi

Hani bir gün ansızın
çıkıp gitmiştin ya baba.
Hani çocuktum ya ben.
Hani amansız bir kış vardı ya
Dağların oymaklarında ayaz çatları
sanki bir fısıltıya yıldırım çakar gibi.
Sanki bir çiğ düşer gibi gözyaşına
göz kapakların hapsederdi düşecek damlaları.
Düşüncelerin sultada
tetikte bekliyordu
sessiz baba.
Dam evlerde mertekler
kerpiç duvarlar üstüne oturmuş uçları.
Buz sarkıtları bir kılıç gibi.
Beyaz karlarla örtülü dağların kıvrımından
bir oymağı geçince ilk yaz dilleniyordu.
O ilk yazda çiçek açtı yeni diktiğin fide.
Issızlıklar gömülmüştü vadiye
biz hala seni bekliyoruz baba.
Emeğini yüreğine yüklemiş babam!
Koskoca şehirde yalnızdı çaresizdi.
Çocuklarının düşü uyandırırdı
çalar saatten önce işe.
Sabah sessiz ve soğuk kaldırımlara düşerdi
uykusuz gecelerinin mahmurluğu.
Ve buz keserdi parmak uçları
su alan ayakkabıları içinde.
Ya plastik eldiven içindeki
sızlayan elleri

nefesine tutardın ısınsın diye.
Sonra kaldırımlarda ateş yakardınız değil mi baba.
Dudaklarınız titrerdi çaresiz kelimelere.
“Şimdi bir çay olsa
içilir” derdiniz demli.
Bir göçmen işçiydin bu koskoca şehirde
Bir göçmen işçiyi aydınlatırdı
Gecenin odalara sinen karanlığını kovarken
yaktığın lamba.
Uyanır mıydın şimdi bir tatlı nefese
Unuttum diyordun kadınımın yüzünü
unuttum çocuklarımın gülüşünü.
ve çomarın havlamasını olur olmaz sese
Bu koskoca şehrin sokaktan damarları
Dolup dolup boşalıyordu insanlarla ve dertle
Bir gelini bezer gibi papatyay.
Güneşe selam durur gibi ay çiçekleri
gerdan kırarlar boyunlarını büküp.
Çiğ taneleri yaprak uçlarında
damlalarını döküp
birazdan buhar olacaklar
yazdan kalma güneşin tortusundan.
Ve sonra üşüyecek sıcaklar içinde
bir zemheri ayazında.
Dokunacak doğanın elleri gizli
belki de bir pastırma yazında.
Kendine geleceksin babam.
Yalnızca hasret nöbet tutacak
yanı başında

Elif Gamze Bozo

İŞÇİNİN BULMACASI

Soldan sağa

1. İşçilerin ihtiyaçlarını karşılamayan sefalet ücretinin resmi adı.
2. Devlet gelir ve giderlerin tümü. Bir cetvel türü.
3. Arap alfabesinin her harfi bir rakamı karşılayan ve anlamsız sekiz kelimededen oluşan değişik bir düzeni. Kapitalist ekonomide, artık değer değişikliğe uğramış biçimi olarak paranın fiyatı, kiralanan paranın kira bedeli.
4. İnsanın kendi varlığı, özü. Alkollü bir içecek. “Ey, hey, yahu” anlamlarında bir seslenme sözü.
5. İki kenar arasındaki uzaklık. Yazın kuruyan küçük akarsu. Ünvan.
6. Genetiği değiştirilmiş organizma, kısaltması. Bir spor karşılaşmasının sonu-

cunu değiştirmek için maddi çıkar karşılığı varılan anlaşma.

7. Gözde sarıya çalan kestane rengi. Kapı kelimesinin ikinci hecesi.
8. Diyarbakır’da iki ay ücretleri ödenmediği için iş durduran 226 işçinin çalıştığı sektör.
9. Ateş. Kül’ün ünsüzleri. Bazen, kimi vakit.
10. Kasım ayında iş güvenliği önlemleri alınmadığı için iş kazalarında ölen işçilerin sayısı.
11. Birbirinin aynı olan veya birbirine benzeyen iki şeyden her biri, benzeri. Tespihlerin baş tarafına geçirilen uzunca parça. İkel bir silah.

Yukarıdan aşağıya

1. Alfabe. Çeşitli renk ve büyüklükteki karelerden oluşan desen veya kumaş.
2. 24 Kasım’da 120 tekstil işçisinin yanarak iş cinayetine kurban gittiği ülkenin adı.
3. Siyanürün simgesi. Genişin karşıtı.
4. Seslenmek ve dikkati çekmek için, özellikle Rumeli’de kullanılan bir söz. Bir nota. Ters, zıt.
5. Mertebe, derece, paye. Bir durumu değiştirmek veya sorunu çözmek için yapılan faaliyet.
6. Köpek. Kalıtım. Sodyum elementinin simgesi.
7. Bir sayı. Bir nota. Gebze’de patron tarafından makinelerin kaçırılmasıyla boşalan fabrikada, 2 Aralıktan beri hakları için direnen işçilerin çalıştığı fabrikanın ismi.
8. Eziyet, çile. Lak ile cilalanmış.
9. Topraklı süvari.
10. Samsun’da üzerlerine 300 tonluk kapağın düşmesiyle 5 işçinin hayatını kaybettiği işletme.
11. Mızrap. Bir Ortadoğu ülkesi.

Geçen Ayın Çözümü

İşçilerin Sordukları / 7

Patron işyerinde iş hakkında işçiye eğitim vermek zorunda mıdır?

İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 17. maddesinde, "Çalışanların Eğitimi" başlığı altında, iş kazalarına ve meslek hastalıklarına karşı işçilerin, iş ve işyerinin riskleri hakkında eğitilmesi konusu ele alınmıştır. Bu maddeye göre hem asıl patron, hem de taşeron patronu işçilerin iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almalarını sağlamakla yükümlüdür. Bu eğitimler işe başlamadan önce; çalışma yeri, işçinin yaptığı işin ya da kullandığı ekipmanların değişmesinde veya yeni teknoloji uygulanması halinde verilir. Eğitimler, değişen ve ortaya çıkan yeni risklere uygun olarak yenilenir, gerektiğinde ve düzenli aralıklarla tekrarlanır.

17. maddeye göre verilecek eğitimin maliyeti çalışanlara yansıtılamaz. Eğitimlerde geçen süre çalışma süresinden sayılır. Eğitim sürelerinin haftalık çalışma süresinin üzerinde olması hâlinde, bu süreler fazla mesai sayılır.

Mesleki eğitimin zorunlu olduğu tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işlerde, yapacağı işle ilgili mesleki eğitim aldığını belgeleyemeyen işçiler çalıştırılmaz. Bu sektörlerde çalışacak işçilerin mesleki eğitim diploması, sertifika ya da belgelerinin olması şarttır. Bir işyerinden başka bir işyerine çalışmak üzere gönderilen işçiler de yapacağı işlerde karşılaşacağı sağlık ve güvenlik riskleri ile ilgili yeterli bilgi ve talimatları içeren eğitimi almadan işe başlatılamaz.

Fakat yasada bunlar yazılmasına rağmen, gerçek böyle değil. Yasa var ama uygulama ve denetim yok. Bize almadığımız eğitimi almış gibi kâğıtlar imzalatılıyor. Hükümet gerekli denetimleri yapmıyor. Genellikle işe başladığımız ilk gün makine başına veriliyor. Eğitim verilmeden makine başına geçmek iş

kazalarına davetiye çıkarmak

anlamına gelir. İşe başladığımız ilk gün, yaptığımız iş değiştiğinde ya da başka makinelerle, ekipmanlarla çalıştığımızda mutlaka eğitim verilmesini talep etmeliyiz.

İş kazası geçiren işçi işten çıkarılabilir mi?

İş Kanunu'nda, işçinin iş kazası ya da hastalık nedeniyle raporlu olduğu süre boyunca işten atılmasını engelleyen bir yasal düzenleme yoktur. Ancak işverenin işçiye "haklı nedenlere" dayanarak işten atabilmesi için bir bekleme süresi tarif edilmiştir. İş kazası geçiren işçinin istirahat süresi, ihbar süresini 6 hafta geçiyorsa, işveren işçiye tazminatını ödeyerek işten çıkarabilir.

İstirahat süresinin İş Kanunu'nun 17. maddesinde belirtilen ihbar sürelerini 6 hafta geçmemesi durumunda işten çıkarılan işçi, işe iade davası açabilir. Meselâ, işyerinde 1 yıl çalışan bir işçinin ihbar süresi 4 haftadır. Bu işçi iş kazası geçirip istirahat alırsa, patronun onu "haklı nedenle" işten atabilmesi için istirahat süresinin 4 haftalık ihbar süresine ek olarak, 6 hafta daha geçmesi gerekir. Yani bu işçi 10 hafta sonra işten çıkarılabilir. Bekleme süresi dolmadan, meselâ istirahat aldıktan 5 hafta sonra işten çıkarılırsa haksız nedenlerle işten atıldığı için işe iade davası açabilir.

Sonuç olarak iş kazası, hastalık ya da meslek hastalığı nedeniyle raporlu olduğumuzda işten atılmamızı engelleyen bir yasa yoktur. Ancak istirahat süresi tamamlanmadan işten çıkarılan işçi, istirahatlı olduğu süre boyunca ücretini SGK'dan almaya devam eder.

Bir işçinin trafikte geçirdiği kaza iş kazası mıdır?

5510 Sayılı Kanununun 13. maddesi hangi hallerin iş kazası sayılabileceğini belirlemiştir. İşçinin hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen sağlığını bozan olaylar iş kazasıdır. Bu maddeye göre:

- Patron tarafından verilen iş ve görevi nedeniyle işyeri dışında,
- Bir işverene bağlı olarak çalışan işçinin, işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,
- Emziren kadın işçinin çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,
- İşçilerin işveren tarafından sağlanan bir taşıtla işyerine gidip gelmeleri sırasında meydana gelen kazalar iş kazası sayılır.

Burada göz önünde bulundurulması gereken husus, meydana gelen kazanın işverenin işçiye verdiği görevle ilgili olup olmadığı, görevin yapılması için geçen süre içinde meydana gelip gelmediğidir. ■

Taşeronlukta Kafalar Niçin Karıştırılıyor?

Çalışma Bakanı Faruk Çelik yememiş içmemiş, taşeron işçilerin sorunlarını çözenin derdine düşmüş! Bakanın dediğine göre taşeronluk sistemi, işçilerin talepleri doğrultusunda yeniden tanımlanıyor. Medyada yer alan haberlere göre Faruk Çelik, taşeron işçilerin taleplerini işçi ve işveren temsilcileriyle paylaşmış. Bakan, “taşeron işçilerin taleplerini öğrenmiş, çözümler üretmiş, işçi ve işveren örgütleriyle toplantılar yapıp anlatıyormuş” diye gazetelerde okuyunca, “hayırdır inşallah” diyerek haberlerin ayrıntılarına baktık.

Bakan, işçilerin taleplerini alt alta sıralamış. Bir de ne görelim! İşçilerin ilk talebi şuymuş: “Kıdem tazminatı sorunu fonlu sisteme geçilerek çözülmeli!” Pes vallahi! Hükümet kıdem tazminatının fona devredilmesini rafa kaldırdığını açıklamamış mıydı? Hatta Başbakan, Çalışma Bakanına “Nedir bu kıdem tazminatı tartışmaları? Bir yandan sendikalar bağıyor, bir yandan ortada bir taslak dolanıyor. Böyle şey olur mu? Kaldırın bu çalışmayı. Kıdem tazminatı konusu bugünün konusu değil. Bu konuyu kapatın” diye esip gürlenmiş miydi? Demek ki hükümetin bir bildiği varmış. Birkaç ay önce işçiler istemiyor diye konuyu kapatmışlardı, bugün taşeron işçilerden gelen “yoğun istek” üzerine konu tekrar açılmış! Dün Başbakan Erdoğan “rafa kaldırın” dediğinde gerçek planlarını açıklamıyor ve taktik olarak geri adım atıyordu, bugün de Çalışma Bakanı “taşeron işçiler istiyor” diyerek patronların isteklerini işçiler üzerinden kabul ettirmeye çalışıyor.

Faruk Çelik’in açıklamalarına göre taşeron işçiler öncelikle, İş Kanunu’nun 2. maddesinde alt işverenliğin net olarak tanımlanmasını istiyormuş. Bakan, yeni düzenlemeyle alt işverenlik, yani taşeronluk tanımını daha anlaşılır hale getirecekmış. Şimdiye dek sadece bir işletmedeki asıl işin dışındaki yardımcı işler taşeronla verilebiliyordu. Şimdi bu ayırım kalkıyor. Tüm işler taşeronla verilebilecek. Yani tüm çalışma yaşamı esnekleştirilecek, taşeron sistemi ana sistem haline getirilecek ve hiçbir işçinin güvencesi olmayacak. İşte adaletsizlik böyle ortadan kalkacak!

Patronlar kısa süreli işlerde belirli süreli (geçici) iş söz-

leşmesi düzenliyorlar. Süreklilik taşıyan işlerde ise, işçiyi belirsiz süreli sözleşmeyle, yani kadrolu olarak çalıştırmak zorunda kalıyorlar. Ana işlerin de taşeronlara verilmeye başlanmasıyla, süreklilik arz eden işlerde kadroya gerek kalmayacak. Bunun yerine patronlar, 1-2 yıllık süreli (geçici) iş sözleşmeleri düzenleyebilecekler. İşte Bakan Çelik, bunun müjdesini veriyor! Biz, bu sistemi patronların istediğini sanıyorduk. Çelik’e bakılırsa, meğer bunu da işçiler istiyormuş! Bakan da işçilerin ricasını kıramayıp süreklilik taşıyan işlerde çalışan işçilerin de, aynı işte 2-3 yıl çalışsalar bile sonunda işsiz kalmasını garanti altına almaya karar vermiş! Ama Çelik, nedense işçilerin şu taleplerini duymamış: Esnek çalışma düzenine, taşeronlaştırmaya, geçici işçiliğe, güvencesizliğe, sigortasız ve sendikasız çalışmaya son verilmeli, kadrolu işçilik zorunlu olmalıdır!

Yeni düzenlemeyle, bazı iş müfettişlerinin densizliklerine de son verilecekmış! Bazı işgüzar müfettişler tuttukları raporlarda, patronların kâğıt üzerinde taşeron şirketler kurduğunu ve işçileri bu şirketlerde çalışıyor gösterdiğini tespit ediyorlar. Müfettişler bu durumu tespit edip rapor ettiklerinde, kâğıt üzerinde taşeron şirkette çalışan işçiler asıl işverenin işçileri sayılıyor. Taşeron işçi de kadrolu işçiyle aynı ücret ve sosyal haklara sahip oluyor. Herhalde taşeron işçiler bundan rahatsız olmuş ki, taşeron işçileri pek düşünen Çalışma Bakanı Faruk Çelik, “bu taşeron şirket asıl işverenin kurduğu şirkettir” yönünde rapor tutulmaması için, müfettişlerin yetkilerini kısıcaklarını açıklamış. “Taşeron şirketin değil ana işveren şirketin çalışaniyım” diyen işçiye mahkeme yolu gösterilecekmış bundan böyle. Yani çıkmaz sokak! İşçilerin taşeronla mı yoksa asıl firmaya mı bağlı olduğu bir çırpıda verilecek bir karar olmadığından, dava süreci uzatılacak ve yıllara yayılacak. Patronların yanından ayrılmayan, sürekli onlarla içli dışlı olan, yemekler yiyen, iş kotaran ve hatta kendisi de işveren olan bir Çalışma Bakanının işçileri düşünmesi böyle oluyor işte!

Kıssadan hisse: İşçiler birleşmedikleri ve kendi güçlerine güvenerek mücadele etmedikleri müddetçe, hiçbir hak elde edemezler.

